

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Milana Taubera, soudce Vadima Hlavatého a soudkyně Pavly Klusáčkové ve věci

žalobce: **L. Š.**
bytem X
zastoupený obecným zmocněncem T. Š.
bytem X

proti

žalovanému: **Úřad práce České republiky – krajská pobočka pro hlavní město
Prahu**
se sídlem Domažlická 1139/11, Praha 3

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu

takto:

- I. Určuje se, že zásah žalovaného spočívající v nečinnosti při vyřizování žádosti žalobce ze dne 25. 4. 2022 o poskytnutí příspěvku na solidární domácnost za březen 2022 dle § 8 zákona č. 66/2022 Sb., ve znění do 26. 6. 2022, je nezákonný.
- II. Žalovanému se zakazuje pokračovat v nečinnosti dle výroku I. a přikazuje se mu
 - aby žalobci umožnil odstranit vadu jeho žádosti spočívající v neuvedení náležitosti dle § 8 odst. 3 zákona č. 66/2022 Sb., ve znění do 26. 6. 2022, tedy způsobu výplaty

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

příspěvku, tak, aby mohla být odstraněna nejpozději do dvou týdnů od právní moci tohoto rozsudku, a

- aby do dvou týdnů od odstranění vady žádosti vyplatil žalobci příspěvek na solidární domácnost za březen 2022 ve výši 9 000 Kč.

III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Původní žaloba a související vyjádření

1. Žalobce se podanou žalobou původně domáhal ochrany proti nečinnosti žalovaného spočívající v tom, že nerozhodl o žádosti žalobce ze dne 25. 4. 2022 o poskytnutí příspěvku na solidární domácnost za březen 2022 dle § 8 zákona č. 66/2022 Sb., o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění do 26. 6. 2022 (dále jen „zákon č. 66/2022 Sb.“).
2. Žalobce v žalobě uvedl, že svou žádost podal u žalovaného prostřednictvím datové schránky svého zástupce, žalovaný však nijak nereagoval, tj. neposkytl (nevyplatil) příspěvek ani nevydal rozhodnutí. Žalobce proto dne 6. 6. 2022 podal u nadřízeného orgánu, Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“), žádost dle § 80 odst. 3 správního řádu o uplatnění opatření proti nečinnosti, leč nadřízený orgán nijak nereagoval. Žalobci neunikla díkce § 8 odst. 4 zákona č. 66/2022 Sb., jenž v řízení o příspěvku vylučuje použití správního řádu. Žalobce však měl za to, že je dotčené ustanovení v rozporu s čl. 2 odst. 3 Ústavy, k čemuž odkázal na nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 14/96. Správní řád proto na řízení o příspěvku plně dopadá.
3. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout. V reakci na žádost žalobce mu žalovaný do datové schránky zaslal přípis, v němž ho poučil, že se příspěvek vyplácí bezhotovostně na základě elektronické žádosti, a to včetně odkazu na žádost a související informace. Všechny tyto skutečnosti jsou dostupné na webu MPSV. Žalobce přesto následně podával další žádosti o příspěvek prostřednictvím datové schránky. Žalovaný poukázal na vyloučení správního řádu dle § 8 odst. 4 zákona č. 66/2022 Sb. a uzavřel, že žalobce prokazatelně nepodal svou žádost o příspěvek elektronickou formou, která je jediná přípustná.
4. Žalobce reagoval replikou s tím, že vytvoření dalšího systému pro podání žádosti nemůže vyloučit ostatní zákonem předpokládané způsoby. Žalovaný bez opory v zákoně omezil okruh osob oprávněných podat danou žádost pouze na držitele nějaké formy elektronické identity.

Řízení před Ústavním soudem

5. Soud při předběžném posouzení žaloby dospěl k závěru, že § 8 odst. 4 zákona č. 66/2022 Sb. je v rozporu s ústavním pořádkem, a proto předložil Ústavnímu soudu návrh dle čl. 95 odst. 2 Ústavy na zrušení tohoto ustanovení. Usnesením ze dne 27. 11. 2024, sp. zn. Pl. ÚS 25/23, Ústavní soud návrh soudu odmítl pro zjevnou neopodstatněnost (podrobně viz níže). Lze dodat, že po dobu řízení před Ústavním soudem bylo toto řízení přerušeno dle § 48 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Soud poté poskytl účastníkům možnost reagovat na usnesení sp. zn. Pl. ÚS 25/23, čehož účastníci nevyužili.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

Upravená žaloba a související vyjádření

6. Návazně na výsledek řízení před Ústavním soudem soud usnesením ze dne 17. 2. 2025, č. j. 17 A 69/2022-59, vyzval žalobce k úpravě žaloby z nečinnosti na zásahovou (k důvodům viz níže), čemuž žalobce vyhověl podáním ze dne 24. 2. 2025. Žalobce měl za to, že při absenci procesní úpravy vyplácení příspěvku neprobíhá řízení, neprovádí se dokazování, žadatel nemá procesní práva a žalovaný má jedinou povinnost – vyplatit příspěvek. Nevyplacení příspěvku zákon nepřipouští. Při nezměněných skutkových okolnostech formuloval žalobce žalobní petit: „*I. Nečinnost žalovaného při výplatě příspěvku pro solidární domácnost žalobci je nezákonným zásahem. II. Žalovaný je povinen žalobci příspěvek pro solidární domácnost vyplatit. III. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náklady řízení.*“.
7. Žalovaný navrhl, aby soud nepřipustil změnu žaloby, a pokud by byla připuštěna, aby soud žalobu zamítl. Žalovaný měl za to, že by výsledky dosavadního řízení nemohly být podkladem pro řízení o změněné žalobě, neboť představuje odlišný žalobní typ. Dále žalovaný uvedl, že zásahem správního orgánu může být toliko jeho konání, nikoli však opomenutí (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 1. 2008, č. j. 3 Aps 3/2006-54), a daný úkon musí mít donucující povahu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2010, č. j. 5 Aps 6/2009-202). Žalovaný rozporoval i žalobní petit a související argumentaci žalobce, neboť by byl žalovaný povinen vyplatit příspěvek komukoli, kdo o něj požádá, aniž by ze strany žalovaného došlo k posouzení žádosti z hlediska zákonných podmínek dle § 8 odst. 2 zákona č. 66/2022 Sb. Bez splnění těchto podmínek ovšem nelze příspěvek vyplatit.
8. Žalovaný nesouhlasil s tím, že způsob podání žádosti žalobce prostřednictvím datové schránky je validní, jak uzavřel Ústavní soud v usnesení sp. zn. Pl. ÚS 25/23 (viz níže). Dle žalovaného způsob podání žádosti výhradně prostřednictvím elektronického formuláře vyplývá z § 4 odst. 3 zákona č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů, ve znění do 31. 3. 2023 (dále jen „zákon č. 12/2020 Sb.“), dle něhož jsou orgány veřejné moci povinny zveřejňovat elektronické formuláře, které budou využívány pro poskytování digitální služby. Uživatel digitální služby má právo učinit digitální úkon podle své volby pouze v případě, nezveřejní-li orgán veřejné moci elektronický formulář. Zákon č. 66/2022 Sb. neupravuje podobu žádosti o příspěvek, proto bylo postupováno podle § 4 odst. 3 zákona č. 12/2020 Sb. a byl zveřejněn elektronický formulář, žalobce tudíž neměl právo využít jinou formu digitálního úkonu.

Posouzení žaloby soudem

9. Soud dle § 87 odst. 1 část věty před středníkem s. ř. s. vycházel ze skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí.
10. Soud rozhodl bez jednání, jelikož žalobce s takovým postupem výslovně souhlasil a žalovaný na výzvu soudu podle § 51 odst. 1 s. ř. s. nereagoval.
11. Po posouzení věci dospěl soud k závěru, že žaloba je důvodná.
12. Podle § 8 odst. 1 zákona č. 66/2022 Sb. *fyzické osobě, která bezplatně poskytla ubytování cizinci s dočasnou ochranou (dále jen "ubytovaná osoba"), se poskytuje příspěvek pro solidární domácnost (dále jen "příspěvek"). Podmínkou pro poskytování příspěvku je, že se nejedná o ubytování v ubytovacím zařízení a ubytování bylo poskytnuto nepřetržitě po dobu, jejíž minimální délku stanoví vláda nařízením. V rámci poskytnutého ubytování musí být ubytované osobě zajištěn*

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

dostatečný prostor pro odpočinek, pro přípravu stravy, prostor pro osobní hygienu a záchod a musí být zajištěn přístup k pitné vodě.

13. Podle § 8 odst. 2 zákona č. 66/2022 Sb. *příspěvek se poskytuje na žádost, a to po uplynutí kalendářního měsíce, za který náleží. Žádost musí obsahovat:*

- a) identifikaci žadatele,*
- b) adresu nemovitosti, v níž je poskytováno ubytování, a právní titul, na jehož základě žadatel nemovitost užívá,*
- c) identifikaci ubytovaných osob,*
- d) údaje o době poskytování ubytování,*
- e) čestné prohlášení žadatele, že ubytování bylo poskytnuto bezplatně,*
- f) čestné prohlášení žadatele, že jsou splněny podmínky pro ubytování podle odstavce 1 věty poslední.*

14. Podle § 8 odst. 3 zákona č. 66/2022 Sb. *příspěvek vyplácí krajská pobočka Úřadu práce. Příspěvek se vyplácí převodem na platební účet v bance, pobočce zahraniční banky nebo spořitelním a úvěrním družstvu v České republice určený žadatelem, nebo v odůvodněných případech poštovním poukazem. Příspěvek se nevypláčí do ciziny. Způsob výplaty uvede žadatel v žádosti.*

15. Podle § 8 odst. 4 zákona č. 66/2022 Sb. *v řízení o příspěvku se správní řád nepoužije.*

16. Podle § 1 odst. 1 nařízení vlády č. 73/2022 Sb., o příspěvku pro solidární domácnost, *příspěvek pro solidární domácnost (dále jen "příspěvek") se poskytuje za kalendářní měsíce březen až červen 2022 ve výši 3 000 Kč za ubytovanou osobu za kalendářní měsíc, maximálně lze zohlednit 4 ubytované osoby za kalendářní měsíc v jedné solidární domácnosti.*

17. Podle § 1 odst. 2 nařízení vlády č. 73/2022 Sb. *podmínkou pro poskytnutí příspěvku podle odstavce 1 je, že ubytování bylo v období kalendářního měsíce ubytované osobě poskytnuto po dobu minimálně 16 dnů po sobě jdoucích.*

18. Dle § 177 odst. 1 správního řádu *základní zásady činnosti správních orgánů uvedené v § 2 až 8 se použijí při výkonu veřejné správy i v případech, kdy zvláštní zákon stanoví, že se správní řád nepoužije, ale sám úpravu odpovídající těmto zásadám neobsahuje.*

19. Podle § 4 odst. 1 správního řádu *veřejná správa je službou veřejnosti. Každý, kdo plní úkoly vyplývající z působnosti správního orgánu, má povinnost se k dotčeným osobám chovat zdvořile a podle možností jim vycházet vstříc.*

20. Podle § 4 odst. 2 správního řádu *správní orgán v souvislosti se svým úkonem poskytne dotčené osobě přiměřené poučení o jejích právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné.*

21. Podle § 4 odst. 4 správního řádu *správní orgán umožní dotčeným osobám uplatňovat jejich práva a oprávněné zájmy.*

22. Podle § 6 odst. 1 správního řádu *správní orgán vyřizuje věci bez zbytečných průtahů. Nečiní-li správní orgán úkony v zákonem stanovené lhůtě nebo ve lhůtě přiměřené, není-li zákonná lhůta stanovena, použije se ke zjednáání nápravy ustanovení o ochraně před nečinností (§ 80).*

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

23. Podle § 4 odst. 3 zákona č. 12/2020 Sb. *orgány veřejné moci zveřejňují prostřednictvím Ministerstva vnitra (dále jen "ministerstvo") elektronické formuláře, které po prokázání totožnosti uživatele služby s využitím elektronické identifikace zajistí automatizované doplnění údajů nezbytných pro poskytnutí digitální služby vedených v základním registru nebo agendovém informačním systému, které jsou orgánu veřejné moci zpřístupněné pro výkon agendy, nebo využívaných orgánem veřejné moci na základě souhlasu uživatele služby. Formát, strukturu a obsah formuláře stanoví orgán veřejné moci zveřejněním. Nezveřejní-li orgán veřejné moci elektronický formulář, má uživatel služby právo učinit digitální úkon podle své volby v jakémkoli výstupním datovém formátu podle zákona upravujícího archivnictví a spisovou službu.*
24. Soud úvodem shrnuje, že Ústavní soud v usnesení sp. zn. Pl. ÚS 25/23, body 28 a násl., konstatoval, že ze zákona nevyplývá omezení způsobu podání žádosti, tj. omezení výhradně na elektronický formulář publikovaný na webu MPSV. Existence elektronického formuláře je ukotvena toliko v interních předpisech správního orgánu. V demokratickém právním státě nelze dopustit, aby veřejná moc odepřela subjektivní veřejné právo pouze na základě interního nařízení správního orgánu, tedy v rozporu se zásadou zákonnosti při výkonu veřejné moci. Dosud přitom existuje platně podaná žádost, po jejímž podání nebyly ze strany veřejné moci učiněny žádné relevantní úkony.
25. Správními orgány vyžadovaný či preferovaný postup při příjmu žádostí současně nepředstavoval akceptovatelnou správní praxi. Správními soudy bylo aprobevováno, aby soud přezkoumal postup správních orgánů i z hlediska jeho souladnosti s vnitřním předpisem, který jinak není obecně právně závazný. Podmínkou pro takový postup je ovšem okolnost, že jde o praxi, která se nachází *intra legem*. Vycházel-li postup žalovaného z interního předpisu jdoucího k tíži adresátů práva, tedy *contra legem*, nejde o akceptovatelnou praxi, již by byl správní soud vázán.
26. Ústavní soud podotkl, že zákonodárce měl v úmyslu vytvořit rychlý a efektivní systém, z tohoto pohledu se jeví vyloučení aplikace správního řádu na řízení o této dávce jako pochopitelné a legitimní. Požadavek rychlého a pružného vyřízení však nemůže jít k tíži subjektivních veřejných práv jednotlivců a veřejnou moc nelze uplatňovat zcela mimo rámec zákona.
27. Výsledné zákonné zakotvení příspěvku je poměrně kusé (včetně prováděcího nařízení vlády č. 73/2022 Sb., o příspěvku na solidární domácnost, které stanoví pouze výši příspěvku). Právní úprava explicitně neuvádí, že by kladné rozhodnutí bylo nutné činit formou samostatného rozhodnutí o vyhovění žádosti. Jedním z možných výkladů § 8 zákona č. 66/2022 Sb. přitom je, že vyhovující rozhodnutí fakticky splývá s vyplacením příspěvku, resp. že se žádosti vyhová faktickým úkonem v podobě vyplacení příspěvku. Obdobný postup (výslovně) stanoví zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, v § 14 odst. 5 písm. d). Zákon č. 66/2022 Sb. rovněž nestanoví žádné lhůty pro vyřízení žádosti.
28. Správní soudy si dle Ústavního soudu musí poradit s mezerami právní úpravy vzniklými v důsledku aplikace § 8 odst. 4 zákona č. 66/2022 Sb. K tomu poukázal na § 177 odst. 1 správního řádu. Zdejší soud má zvážit, zda je v projednávané věci na místě poskytnout žalobci ochranu v rámci uplatněné nečinnosti žaloby, nebo zda se jedná o omisivní zásah; v takovém případě je nezbytné žalobce vyzvat k úpravě žaloby. Z pohledu ochrany ústavnosti si lze představit obě zákonem stanovené cesty jako myslitelné a rovnocenné.

29. Soud tedy nejprve zvážil, jakou povahu má nečinnost žalovaného. Soud má za to, že nečinnost žalovaného nespočívá v nevydání rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení dle § 79 odst. 1 s. ř. s., ale jedná se o trvající omisivní zásah dle § 82 s. ř. s.
30. Soud přitom nemůže souhlasit s tezí žalovaného, že nezákonný zásah může spočívat výhradně v konání správního orgánu, a nikoli v jeho nekonání. Z usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2010, č. j. 7 Aps 3/2008-98, Sb. NSS 2206/2011, jednoznačně vyplývá, že nezákonným zásahem může být také nečinnost správního orgánu. V bodu 20 se pak citované usnesení rozšířeného senátu výslovně vymezilo vůči žalobcem odkazovanému rozsudku sp. zn. 3 Aps 3/2006. Soud ostatně níže uvádí příklady omisivních zásahů, je proto zjevné, že judikatura následuje závěry citovaného usnesení rozšířeného senátu. Žalobcem zmíněný rozsudek sp. zn. 5 Aps 6/2009 rovněž časově předchází citovanému usnesení rozšířeného senátu, navíc se zabývá úkony v rámci správního řízení, jež bude zakončeno správním rozhodnutím.
31. Z textace § 8 odst. 3 zákona č. 66/2022 Sb. je zjevné, že pokud by žalovaný žádosti žalobce vyhověl, učinil by tak formou vyplacení příspěvku. O vydání (kladného) rozhodnutí citované ustanovení nehovoří. Naproti tomu § 8 zákona č. 66/2022 Sb. nedává žádnou odpověď na otázku, jak má správní orgán postupovat v situaci, kdy hodlá nevyhovět žádosti o příspěvek. Tento paragraf též nestanoví, že by s nečinností správního orgánu, tj. s nevyplacením příspěvku, zákon spojoval určitý právní důsledek (srov. § 79 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).
32. Soud akcentuje, že i když žalovaný nemá povinnost vydat rozhodnutí dle § 67 a násl. správního řádu, jehož použití je dle § 8 odst. 4 zákona č. 66/2022 Sb. vyloučeno, je nutné zvážit, zda zákonodárce správnímu orgánu neuložil povinnost učinit takový úkon, který by byl rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s.
33. Z níže uvedené judikatury je přitom dle soudu patrné, že ukládá-li zákonodárce správnímu orgánu učinit určitý formalizovaný úkon (např. opatření podle § 14e rozpočtových pravidel), nehodlá-li vyhovět žádosti žadatele, bude se zpravidla jednat o rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., případná nečinnost správního orgánu tak bude nečinností dle § 79 odst. 1 s. ř. s. Jestliže však správní orgán nemá zákonem uloženou povinnost učinit určitý formalizovaný úkon, nehodlá-li vyhovět žádosti žadatele, bude se zpravidla jednat o úkon faktický, v případě nečinnosti tedy o omisivní zásah dle § 82 s. ř. s. O takovou situaci se dle názoru soudu jedná i v nyní posuzované věci – zákonodárce neuložil žalovanému učinit formalizovaný úkon (resp. jakýkoli úkon), který by soud mohl přezkoumávat z hlediska toho, zda má materiální znaky rozhodnutí dle § 65 odst. 1 s. ř. s.
34. Soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2014, č. j. 8 Ans 4/2013-44, týkající se nevyplacení části dotace v důsledku tvrzeného porušení pravidel pro zadávání veřejných zakázek spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie. Rozhodné znění § 14e rozpočtových pravidel umožňovalo poskytovateli dotace provést „opatření“ spočívající v nevyplacení části dotace, které dle Nejvyššího správního soudu naplňovalo materiální znaky rozhodnutí dle § 65 odst. 1 s. ř. s.
35. Pro srovnání pak lze poukázat na případy, kdy je v neprovedení určitého faktického úkonu spatřován zásah, a to např. nezapsání osoby do seznamu advokátních koncipientů či do seznamu advokátů (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 9. 2021, č. j. 5 As 462/2019-35, Sb. NSS 4257/2021, ze dne 2. 2. 2024, č. j. 6 As 275/2023-19, Sb. NSS 4651/2025), nevyplacení dávky ošetrovního (rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

25. 5. 2020, č. j. 25 A 13/2020-41) nebo nevyplacení úroku z neoprávněného jednání správce daně (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 6. 2015, č. j. 2 Afs 234/2014-43, Sb. NSS 3290/2015). Ani v jednom z těchto případů zákon neupravuje, že by správní orgán měl vůči dotčené osobě učinit nějaký formalizovaný úkon, nehodlá-li jí vyhovět.
36. Vzhledem k uvedenému soud žalobce usnesením ze dne 17. 2. 2025, č. j. 17 A 69/2022-59, vyzval k úpravě žaloby z nečinnosti na zásahovou, přičemž výzvu odůvodnil výše uvedenými argumenty. Teze žalovaného, že soud nemá připustit změnu žaloby, je lichá. Dle ustálené judikatury (nález Ústavního soudu ze dne 14. 8. 2019, sp. zn. II. ÚS 2398/18 a navazující judikatura Nejvyššího správního soudu, např. usnesení rozšířeného senátu ze dne 17. 9. 2019, č. j. 1 As 436/2017-43, Sb. NSS 3931/2019, a rozsudky ze dne 21. 10. 2019, č. j. 1 As 207/2019-19, nebo ze dne 21. 11. 2019, č. j. 10 As 129/2019-42) je soud v případě nesprávně zvoleného žalobního typu povinen žalobce poučit a vyzvat ho k odstranění vad žaloby. Totéž ostatně uvedl i Ústavní soud v usnesení sp. zn. Pl. ÚS 25/23. Nejedná se přitom o změnu žaloby, nýbrž o odstranění vad žaloby. Žalobce totiž od počátku požaduje materiálně vzato totéž – vyplacení příspěvku, a to na základě týchž skutkových a právních okolností. Ostatně bylo by zcela absurdní, aby soud „nepřipustil“ odstranění vad žaloby, k němuž předtím žalobce sám vyzval.
37. Soud pak dodává, že žalobce před podáním žaloby vyčerpal prostředky ochrany před správními orgány, jak mu to ukládá § 85 s. ř. s. Tímto prostředkem v posuzované věci byla žádost o uplatnění opatření proti nečinnosti. To soud dovozuje z § 6 odst. 1 správního řádu, neboť obsahuje i normativní odkaz na § 80 správního řádu, tedy na úpravu ochrany proti nečinnosti. Konkrétně dle § 80 odst. 3 věta druhá správního řádu může účastník po uplynutí lhůt pro vydání rozhodnutí podat žádost o uplatnění opatření proti nečinnosti. Není rozhodné, že v projednávané věci jde o zásah, jelikož se § 80 správního řádu v případě „úkonů“ správních orgánů uplatní obecně. K tomu soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2018, č. j. 7 Azs 391/2017-19, dle něhož se možnost využití institutu ochrany před nečinností dle § 80 správního řádu neomezuje pouze na správní řízení (tj. část druhou a třetí správního řádu); srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2023, č. j. 9 Azs 97/2023-40.
38. Pokud jde o vlastní posouzení, zda je zásah žalovaného vůči žalobci nezákonný, soud odkazuje na výše uvedené závěry Ústavního soudu, jimiž je – stejně jako žalovaný i žalobce – procesně vázán, tedy že existuje platně podaná a dosud nevyřízená žádost žalobce. Ústavní soud přitom vyvrátil tezi žalovaného, že způsob podání žádosti o příspěvek vyplývá z informací na webu MPSV, přičemž žádost lze podat výhradně na zvláštním elektronickém formuláři.
39. Soud nemůže vejít na posléze předestřenou argumentaci žalovaného poukazující na § 4 odst. 3 zákona č. 12/2020 Sb. Již ze samotného názvu tohoto zákona je zřejmé, že jde o *právo* na digitální službu, nikoli o *povinnost* ji využívat. To plyne i z předmětu zákona uvedeného v jeho § 1 – fyzické a právnické osoby nabývají určitá práva, zatímco správní orgány nabývají určité povinnosti. Totéž uvádí i § 3 odst. 1 tohoto zákona, dle odst. 2 nejsou tímto zákonem dotčena práva a povinnosti podle jiných zákonů.
40. Pro úplnost soud dodává, že § 14 odst. 1 zákona č. 12/2020 Sb. uvádí, že nepodnikající fyzické osoby nemohou být nuceny využívat digitální služby nebo činit digitální úkony podle tohoto zákona, což by byl i případ žalobce. Citované ustanovení je ovšem beztak nadbytečné, jelikož v něm obsažené pravidlo lze dovodit, přičemž využívání digitálních

služeb není povinné ani pro podnikající fyzické osoby a právnické osoby (ledaže by povinnost stanovil zvláštní zákon). K tomu viz komentář MATEJKA, Ján. *Zákon o právu na digitální služby: komentář*. Komentátor. V Praze: Leges, 2022, a komentář ZAJÍČEK, Zdeněk. *Zákon o právu na digitální služby: komentář*. Beckovy komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2021.

41. Co se týče lhůty, v níž měl žalovaný vyplatit příspěvek, i v tomto ohledu § 8 zákona č. 66/2022 Sb. mlčí. Soud proto odkazuje na zásadu rychlosti, tj. vyřizování věcí bez zbytečných průtahů, zachycenou v § 6 odst. 1 správního řádu. Toto ustanovení přitom výslovně počítá s tím, že lhůta pro učinění úkonu nemusí být zákonem stanovena. V takovém případě je třeba učinit úkon ve lhůtě přiměřené.
42. Pokud jde o situaci, kdy není zákonem zakotvena lhůta pro vydání rozhodnutí, lze poukázat např. na některé úkony v daňovém řízení, jde-li o lhůtu obvyklou [§ 38 odst. 1 písm. b) daňového řádu]. Soud připomíná, že daňový řád ve svém § 262 rovněž vylučuje použití správního řádu, ovšem zároveň obsahuje komplexní procesní úpravu daňového řízení a základní zásady správy daní. Jednou z nich je zásada rychlosti (§ 7 odst. 1 daňového řádu), jedná se tedy o ekvivalent úpravy ve správním řádu. Obvyklé lhůty jsou pak uvedeny v pokynu č. MF-5, o stanovení lhůt při správě daní.
43. Žalovaný netvrdil ani neprokázal, že existuje správní praxe či interní předpis, z nichž by bylo možné dovodit, v jaké lhůtě má být žádost žalobce vyřízena, resp. posoudit, jaká lhůta by se jevila jakožto přiměřená.
44. V projednávané věci je však dle soudu naprosto zjevné, že žalovaný nevyplatil příspěvek v přiměřené lhůtě. Žalobce podal svou žádost dne 25. 4. 2022, žalovaný je tak nečinný téměř 3 roky. Nejedná se přitom o skutkově či právně složitou věc a žalovaný ve vztahu k žalobci nečinil a nečiní žádné kroky, které by délku jeho nečinnosti odůvodňovaly.
45. Lze dodat, že ačkoli ze zásady rychlosti nelze dovodit aplikovatelnost zákonné lhůty pro vydání rozhodnutí, resp. učinění jiného úkonu dle § 71 správního řádu (bezodkladně, nelze-li, pak do 30 dnů, v určitých případech do 60 dnů), neboť § 6 odst. 1 výslovně počítá s tím, že lhůta pro učinění úkonu nemusí být zákonem stanovena, soud se domnívá, že alespoň subsidiárně lze na tuto úpravu poukázat při komparaci s délkou nečinnosti žalovaného, jež citované lhůty výrazně překročila.
46. Soud následně přikročil k posouzení žádosti žalobce z hlediska splnění podmínek § 8 zákona č. 66/2022 Sb. Soud vycházel ze znění zákona (a níže i nařízení vlády č. 73/2022 Sb.) účinného ke dni podání žádosti žalobce, neboť k tomuto dni měl splnění zákonných podmínek pro vyplacení příspěvku posoudit žalovaný. Jinými slovy, právě tato právní úprava je rozhodná pro posouzení, zda žalobci na vyplacení příspěvku vznikl právní nárok. Pozdější změny právních předpisů nemohou jít s ohledem na nezákonnost nečinnosti žalovaného k tíži žalobce, tj. nelze právní úpravu aplikovat retroaktivně.
47. Soud zdůrazňuje, že řízení o zásahové žalobě je řízení nalézací, nikoli přezkumné, soud je tudíž oprávněn i povinen učinit posouzení žádosti žalobce namísto nečinného žalovaného. Lichá je přitom námitka žalovaného, že žalobce po něm požaduje vyplacení příspěvku bez ohledu na splnění zákonných podmínek. Žalobce sice uvedl, že žalovaný má jedinou možnost – vyplatit příspěvek, leč z celkového kontextu tvrzení žalobce plyne, že je žalobce přesvědčen o tom, že řádně podal žádost, jež splňuje zákonné podmínky. Nutno dodat, že ze zákona nevyplývá, že by se žalovaný při posuzování vzniku nároku na vyplacení

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

příspěvku měl nutně zabývat i něčím dalším než posouzením, zda má žádost veškeré zákonné náležitosti (za předpokladu, že žalovaný nemá poznatky vyvracející pravdivost skutečností v žádosti uvedených). Pokud by je nesplňovala, nevznikl by žalobci nárok na vyplacení příspěvku a žalovanému povinnost jej vyplácet. Soud neprováděl dokazování, neboť obsah žádosti žalobce je nesporný (byla soudu předložena žalobcem i žalovaným).

48. Soud konstatuje, že žádost žalobce obsahuje veškeré náležitosti dle § 8 odst. 2 písm. a) až f) zákona č. 66/2022 Sb. K písm. b) soud poznamenává, že právní titul, na jehož základě žadatel nemovitost užívá (žalobce uvedl „na základě nájemní smlouvy“), není třeba přikládat. Dikce daného ustanovení takový požadavek neuvádí, čemuž odpovídá i žalovaným předložená *Informace k žádosti o solidární příspěvek*. Jinými slovy, postačuje toliko v žádosti uvést, jaký titul opravňuje žadatele k užívání předmětné nemovitosti.
49. Žádost žalobce však neobsahuje náležitost dle § 8 odst. 3 zákona č. 66/2022 Sb., tedy uvedení způsobu výplaty příspěvku. Žalobce neuvedl bankovní účet, na nějž mu má být příspěvek vyplacen, ani odůvodněný požadavek na vyplacení příspěvku poštovním poukazem.
50. Za této situace nelze žalovanému nařídit přímo vyplacení příspěvku, jak navrhoval žalobce v petitu žaloby. Při neexistenci právní úpravy řešící vadnou či neúplnou žádost opět soudu nezbývá než vyjít ze základních zásad činnosti správních orgánů, a to ze zásady veřejné správy jako služby veřejnosti (§ 4 odst. 1 správního řádu), ze zásady součinnosti s dotčenými osobami, z níž mj. plyne i poučovací povinnost (§ 4 odst. 2 správního řádu), jakož i povinnost správního orgánu umožnit dotčeným osobám uplatňovat jejich práva a oprávněné zájmy (§ 4 odst. 4 správního řádu). Lze tak dovodit, že žalovaný je povinen poučit žalobce o tom, že jeho žádost neobsahuje náležitost dle § 8 odst. 3 zákona č. 66/2022 Sb., a umožnit mu ve lhůtě, kterou v poučení stanoví, vadu žádosti odstranit.
51. Nutno dodat, že žalobce samozřejmě není povinen vyčkat na poučení žalovaného o tom, jak má doplnit svou žádost, a může tak učinit ze své iniciativy ihned.
52. Výše vypláceného příspěvku určená soudem vychází z toho, že žalobce v březnu 2022 poskytoval ubytování třem osobám, přičemž dle nařízení vlády č. 73/2022 Sb., jež stanovilo výši příspěvku pro března až června 2022, se za každou ubytovanou osobu (do limitu čtyř osob) poskytoval příspěvek ve výši 3 000 Kč. Příspěvek tedy celkově činí 9 000 Kč. Soud pro úplnost podotýká, že žalobce splnil i podmínku dle § 1 odst. 2 nařízení vlády č. 73/2022 Sb., že ubytování bylo v kalendářním měsíci poskytnuto po dobu minimálně 16 dnů po sobě jdoucích (dle žádosti žalobce od 2. 3. 2022 nepřetržitě do dne podání žádosti).
53. Soud závěrem dodává, že se nijak nevyjadřuje k tomu, že jsou žádosti jiných žadatelů nabírány pomocí elektronického formuláře, což akceptují jak žadatelé, tak správní orgány. Soud jednak řeší výhradně případ žalobce, jednak ani Ústavní soud nekonstatoval, že by takový postup byl nezákonný, naopak je součástí práva na digitální služby.

Závěr

54. S ohledem na shora uvedené soud shledal žalobu důvodnou, přičemž podle § 87 odst. 2 s. ř. s. rozhodl o tom, že zásah žalovaného je nezákonný, a dále zakázal žalovanému pokračovat v nečinnosti a přikázal mu, aby žalobce poučil o neúplnosti žádosti a umožnil mu vadu žádosti odstranit a aby po doplnění žádosti vyplatil žalobci příspěvek; pro každý z úkonů žalovaného soud určil lhůtu dvou týdnů. Tyto lhůty soud stanovil s přihlédnutím k délce nečinnosti žalovaného a k tomu, že se nejedná o skutkově či právně složitou věc a ani o složitý úkon žalovaného.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

55. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce byl ve věci zcela úspěšný, leč žádné náklady spojené se soudním řízením nekonkretizoval ani nedoložil (přičemž byl *ex lege* osvobozen od soudních poplatků). Soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 31. března 2025

Milan Tauber v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.